

گفت و گو با دکتر ابوالحسن امین مقدسی مسؤول دبیرخانه فعالیتهای قرآنی دانشگاهها

در دانشگاه ها فضای تحقیقات قرآنی را فراهم کنیم

پژوهش‌های قرآنی استادان، برنامه قابل ارائه‌ای صورت نگرفته است. در یکی از سالها فعالیتهای قرآنی استادان از سوی یکی از نهادها ارائه شد اما کار ضعیفی بود. امسال هم در شورای سیاستگذاری فعالیتهای قرآنی دانشگاهها - که متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فن آوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نماینده جهاد دانشگاهی، نماینده نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها و تعدادی از استادان مانند دکتر سید جعفر شهیدی و دکتر مهدوی راد است - در مورد فعالیتهای قرآنی استادان بحث و بررسی شد اما حقیقت این است که هنوز طرحی متناسب با شان استادان ارائه نشده است. به هر حال این موضوع که استادان در زمینه‌های پژوهش‌های قرآنی فعالیت بیشتری داشته باشند در این شورا مطرح شده و امیدواریم در این مسیر گام‌های بلندی برداشته شود.

اما در مجموع مخاطبان اصلی دبیرخانه فعالیتهای قرآنی دانشجویان هستند. آیا فعالیتهای قرآنی دانشجویان بیشتر به ارائه پایان نامه‌ها معطوف است یا اینکه شامل تحقیقات و پژوهش‌های دانشجویی فرادسی هم می‌شود؟ فعالیتهای دانشجویان در زمینه قرآن، جزو فعالیتهای فوق برنامه دانشجویان محسوب می‌شود. جدا از بحث پایان‌نامه‌های قرآنی، برنامه‌های دیگری نیز اجرا می‌شود. برگزاری دوره‌های مختلف مسابقات قرآنی در شهرهای مختلف کشور بوده است و سعی کردیم هر سال در یک استان برگزار شود تا هم برادران و هم خواهران دانشجو در این مسابقات شرکت نمایند. قبل از هر چیز ما سعی کردیم کمیت برنامه‌های قرآنی را افزایش دهیم تا دانشجویان بتوانند به فراخور حال و علاقه خود در برنامه‌های مختلف قرآنی شرکت کنند. مثلاً اگر زمانی در سه رشته مسابقات قرآنی را برگزار می‌کردیم، امسال در ۹ رشته این مسابقات را برگزار می‌کنیم. به عنوان نمونه ادبیات و قرآن و مقاله‌نویسی از جمله بخش‌های تازه‌ای است که امسال در مسابقات گنجانده شده است. به هر حال سعی کردیم به روحیات و علاقه‌مندی‌های دانشجویان توجه کنیم.

اما بخش خاص فعالیتهای قرآنی همان پایان‌نامه‌های قرآنی است اما دیگر برنامه‌های قرآنی دانشگاهی عمومی‌تر است. از جمله کارهای خوبی هم که در زمینه پایان‌نامه‌های قرآنی دانشجویان صورت گرفت چاپ چکیده‌های پایان‌نامه‌های قرآنی دانشجویان است که با پی‌گیری و تلاش جهاد دانشگاهی و مساعدت وزارت ارشاد کتابی در این زمینه منتشر شد.

● آیا جهاد دانشگاهی در زمینه پایان‌نامه‌های قرآنی، تنها به دانشجویان رشته‌های الهیات و علوم قرآنی تسهیلات می‌دهد و یا اینکه ارائه تسهیلات و کمک‌ها گسترده‌تر است و شامل حال دانشجویان رشته‌های دیگری که موضوع پایان‌نامه آنها به نحوی با قرآن ارتباط دارد هم می‌شود؟

بله. دانشجویانی بوده‌اند که در رشته‌های فنی و یا پزشکی تحصیل کرده‌اند اما پایان‌نامه آنها به گونه‌ای با قرآن مرتبط بوده است. در زمینه رشته ادبیات که بسیاری از دانشجویان پایان‌نامه خود را در ارتباط با قرآن نوشته‌اند. جالب اینجاست که اولین پایان‌نامه‌ای که در زمینه قرآن نوشته شده است اختصاص به دانشجویی داشته که در رشته ادبیات تحصیل می‌کرده است...

● آقای دکتر امین مقدسی، اگر ممکن است در مورد فعالیتهای قرآنی جهاد دانشگاهی مقداری توضیح دهید.

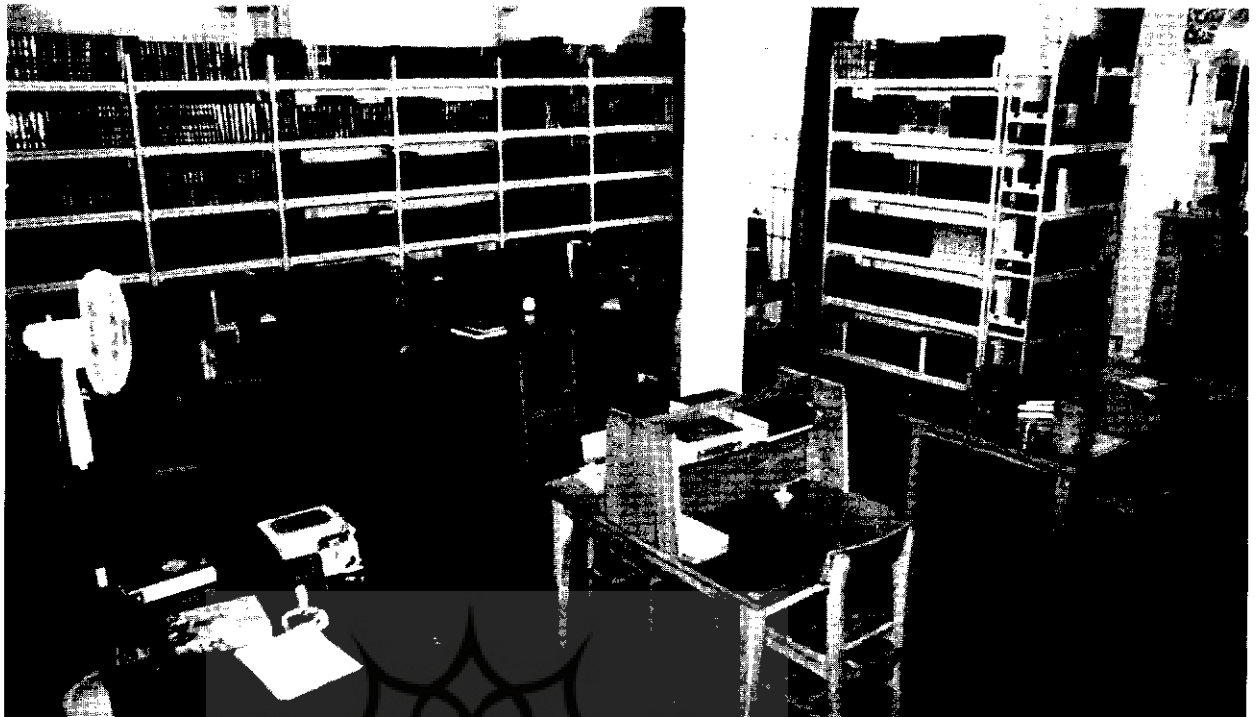
از سال ۱۳۶۴ دبیرخانه فعالیتهای قرآنی کار خود را در جهاد دانشگاهی آغاز کرد. این تصمیم‌گیری برای بالا بردن سطح فعالیتهای دینی دانشجویان اتخاذ شد. این دبیرخانه برای اولین بار طراحی مسابقات و جشنواره‌های قرآنی را در میان دانشجویان انجام داد. چون این طرح برای اولین بار مطرح شد در نتیجه یک نوع موفقیت برای جهاد دانشگاهی بود و از سوی دیگر به خاطر نوپا بودن طرح با نواقصی همراه بود.

به نظر من فضای دانشگاهها چه پیش از انقلاب و چه بعد از انقلاب اسلامی از نظر فعالیتهای قرآنی و دینی با موج‌های مختلفی همراه بوده است. اگر دوران فعالیتهای دینی مرحوم مهندس بازرگان را در دانشگاه بررسی کنیم متوجه خواهیم شد که در آن دوران بیشتر بحث‌های علمی مطرح بوده است و در نتیجه کتابهایی که منتشر شدند بیشتر بحث‌های علوم تجربی را در قرآن مطرح می‌کردند. کتابهایی چون «باد و باران» یا «منحنی نزول آیات قرآن» در آن دوران بیشتر مطرح بود. تفسیرها و سخنرانی‌هایی که ارائه می‌شد با چنین دیدگاهی در جامعه دانشگاهی مطرح بودند. این نگرش تا مدتی ادامه داشت تا اینکه دکتر شریعتی و نظریات او مطرح شد که بیشتر مباحث قرآنی از حیث مسائل اجتماعی ارائه می‌شد. مثلاً دکتر شریعتی تفسیر سوره روم را نوشت که از نظرگاه جامعه‌شناسی به آن پرداخته شده بود. یا آیت الله شهید مطهری که به فلسفه و تاریخ می‌پرداختند از زاویه دیگری به بررسی و پژوهش در قرآن پرداختند و آن نگاه به قرآن از زاویه دید عقلی بود که موضوع بسیار مهمی بود. در دوران اوج‌گیری مبارزات انقلاب اسلامی نیز به قرآن از زاویه مبارزه با طاغوت و مبارزه با ظلم و ستم توجه می‌شد.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به قرآن از زاویه دیگری نگریسته شد. در اوایل انقلاب صوت و قرائت و حفظ قرآن کریم بیشتر مطرح بود و در دوران جنگ تحمیلی مباحث تعبیدی، عرفان و زهد، در قرآن بیشتر مطرح بود. اصولاً جنگ با آن اصول ارزشی نظر به زهد و عرفان و عبادت و جهاد را در میان جامعه بیشتر گسترش می‌دهد. به هر حال جهت‌گیری فعالیتهای قرآنی در دوران‌های مختلف، متفاوت بوده است. اگر بخواهیم قرائت قرآن در سال ۶۴ را با قرائت قرآن امروز دانشگاهها مقایسه کنیم تفاوت زیادی در آنها می‌بینیم. در سال ۶۴ به خاطر شرایط خاص انقلاب اسلامی و دفاع مقدس، طبیعی بود که برنامه‌های قرآنی را در سه زمینه حفظ، قرائت و مفاهیم برای دانشجویان طراحی کنیم. البته الان هم دانشجویان در این سه رشته فعال هستند و آن فعالیتها همچنان ادامه دارد اما متناسب با زمان، روش‌ها را تغییر دادیم تا حرکت دچار توقف نگردد. ● آیا فعالیتهای قرآنی جهاد دانشگاهی منحصر به دانشجویان است یا اینکه استادان دانشگاه نیز در پژوهش‌ها و تحقیقات علوم قرآنی نیز از تسهیلات جهاد دانشگاهی استفاده می‌کنند؟

مخاطب اصلی برنامه‌های ما دانشجویان هستند. حتی برای فعالیتهای پژوهشی علوم قرآنی محض، مخاطبان ما، دانشجویان هستند. البته در زمینه

ابوالحسن امین مقدسی در سال ۱۳۳۷ در شهر ساوه متولد شده است. وی ابتدا در رشته بیولوژی تحصیل می‌نمود اما به خاطر علاقه فراوانش به علوم اسلامی تغییر رشته داد و به تحصیل در رشته ادبیات عرب ادامه داد. چون ادبیات عرب با رشته‌های علوم قرآنی نزدیکی‌هایی داشت، به علوم قرآنی و دینی گرایش بیشتری پیدا کرد و رساله دکترای خود را با عنوان «استعاره در نهج البلاغه با راهنمایی دکتر محمدعلی شیخ ارائه داد. دکتر امین مقدسی از سال ۱۳۶۸ مسؤلیت دبیرخانه فعالیتهای قرآنی جهاد دانشگاهی را بر عهده دارد و همچنان به کار خود در زمینه فعالیتهای قرآنی ادامه می‌دهد. تحقیقات و پژوهش‌های قرآنی او بیشتر در زمینه تائیر قرآن در ادبیات عرب بوده است. برای آشنایی خوانندگان عزیز با برنامه‌ها و کارهای دبیرخانه فعالیتهای قرآنی دانشگاهها (وابسته به معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی) با دکتر امین مقدسی گفت و گویی صورت گرفته که در پی می‌آید

● این پایان نامه در چه سالی نوشته شده است؟

فکر می‌کنم در سال ۱۳۳۲ نوشته شده است. به هر حال دانشجویان رشته‌های مختلف در زمینه قرآن پایان نامه نوشته‌اند و این مختص به رشته‌های خاصی مانند الهیات و یا علوم قرآنی نیست. حتی در یکی از سالها بهترین پایان‌نامه دانشجویی سال متعلق به دانشجویی بود که از دید پزشکی به قرآن نگاه کرده بود.

● در مورد تسهیلاتی که جهاد دانشگاهی به دانشجویان در زمینه نگارش پایان نامه‌های قرآنی ارائه داده است، کمی صحبت کنید.

بیشترین و مهم‌ترین وظیفه جهاد دانشگاهی این است که فضا سازی کند تا دانشجویان در این زمینه بیشتر فعالیت کنند. ما در زمینه چاپ و انتشار پایان نامه‌های برتر قرآنی به دانشجویان کمک می‌کنیم و نیز اگر برای تحقیق و نگارش پایان نامه به منبع و ماخذ احتیاج داشته باشند در این زمینه نیز آنها را مساعدت می‌کنیم. در زمینه چاپ پایان نامه‌های قرآنی با وزارت ارشاد هماهنگی به عمل آمده است تا پایان نامه‌های برتر به شکل کتاب چاپ و منتشر شود. ● اگر دانشجویانی مایل باشند جدا از ارائه پایان نامه، در زمینه علوم قرآنی به تحقیق و پژوهش بپردازند، چگونه می‌توانند از کمک‌های جهاد دانشگاهی بهره‌مند شوند؟

در معاونت فرهنگی دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی، دبیرخانه فعالیت‌های قرآنی تشکیل شده است و به کار خود ادامه می‌دهد اما بازوهای اجرایی جهاد دانشگاهی در زمینه فعالیت‌های قرآنی، کانون‌های قرآن دانشگاههاست. این کانونها ممکن است زیر نظر نهاد نمایندگی ولی فقیه یا جهاد دانشگاهی و یا امور دانشجویی فعالیت کنند. حدود ۱۶ کانون قرآن در دانشگاهها و دانشکده‌های مختلف وابسته به جهاد دانشگاهی هستند و به فعالیت می‌پردازند.

بنابراین اگر دانشجویان علاقه‌مند باشند که به صورت فوق برنامه در زمینه برنامه‌های قرآنی به فعالیت بپردازند، به این کانونها مراجعه می‌کنند. این کانونها، برنامه‌های مختلفی را اجرا می‌کنند. برنامه‌های پژوهشی، تبلیغی و ترویجی و ارائه مقاله، نشست‌های قرآنی و... جزو فعالیت‌های کانون قرآن دانشگاههاست. خوشبختانه دانشجویان نیز به شرکت در این برنامه‌ها علاقه‌مند هستند و من فکر می‌کنم در دهه اخیر باید بیش از هر موضوع به دو زمینه بیشتر توجه کنیم. یکی «ادب و هنر و قرآن» و دیگری «پژوهش‌های قرآنی». طبیعی است که با توجه به تحلیلی که در ابتدای صحبت‌هایم ارائه دادم، دانشجویانی که امروز از طریقی با زبان ادبیات و هنر و نیز علم به موضوع‌های قرآنی توجه می‌کنند، در کارشان موفق‌تر خواهند بود. به همین خاطر امسال در مسابقات

قرآنی برنامه‌هایی چون ادب و هنر و قرآن، نگارش مقاله‌های قرآنی، گرافیک و خوشنویسی با موضوع قرآن و... در نظر گرفته‌ایم. ● این آثار به جامعه دانشگاهی و علاقه‌مندان به قرآن به چه صورتی ارائه خواهد شد؟

در سال ۷۹ که برای اولین بار موضوع ادبیات و قرآن مطرح شد آثار دانشجویان در مجله یادمان قرآن چاپ شد و آثار خوشنویسی و طراحی را در قالب نمایشگاه برای علاقه‌مندان عرضه کردیم امیدواریم ان‌شاءالله بتوانیم چنین برنامه‌هایی را در نمایشگاه سراسری قرآن کریم هم ارائه کنیم. البته کانونهای قرآن نیز به صورت مجزا آثار ادبی و هنری قرآنی خود را نیز ارائه می‌کنند. ● پژوهش‌های قرآنی دانشجویان چقدر با معیارهای علمی و دانشگاهی متناسب است؟

پژوهش‌های قرآنی دانشجویان را می‌توان به دو بخش تقسیم کرد. یکی مقاله‌هایی که دانشجویان می‌نویسند و دیگری پایان نامه‌هایی است که نوشته می‌شوند، به هر حال دانشجو در مکانی به نام دانشگاه تحصیل می‌کند و بر دانشگاهها معیارهای علمی و آکادمیک حاکم است. برخی از این مقاله ارزش علمی بسیار بالایی دارند اما در مجموع باید به این مقالات از زاویه‌ای نگرست که دانشجو آن را نوشته است. هر قدر فضای دانشگاه برای تحقیق و پژوهش دانشجو بیشتر مهیا باشد، آثار بهتری ارائه خواهد شد. مقالاتی که در مجله «یادمان ۷۹ جهاد دانشگاهی» منتشر شد، به عقیده من در حد انتظار از دانشجویان بود و اگر این مقالات را نوشته‌های تحقیقی دانشجویان تلقی کنیم، آثار قابل قبولی است.

● بخش دیگر فعالیت‌های قرآنی جهاد دانشگاهی، شرکت‌های رایانه‌ای هستند که در این زمینه کار می‌کنند. این مؤسسات بیشتر در چه زمینه‌هایی فعالیت می‌کنند. این مؤسسات بیشتر در چه زمینه‌هایی فعالیت می‌کنند؟

اولین فعالیت قرآنی جهاد دانشگاهی در زمینه ارائه نرم افزارهای قرآنی طرح تنزیل بود و این کار همچنان ادامه دارد. در این طرح برای اولین بار ترجمه قرآن به زبانهای مختلف ارائه شد. می‌توان آیه‌های مورد نظر را در این برنامه جستجو و پیدا کرد و این نرم‌افزار اطلاعات مفیدی در زمینه قرآن می‌تواند به مخاطب ارائه دهد.

برای اولین بار دانشگاه صنعتی اصفهان این طرح را در سال ۱۳۶۸ اجرا کرد. دانشگاه صنعتی شریف و دانشگاه امیرکبیر نیز در زمینه ارائه نرم افزارهای قرآنی فعال هستند. امسال قرار است دانشگاه امیرکبیر نرم‌افزاری مربوط به نهج البلاغه را ارائه کند که در آن، نهج البلاغه به زبانهای مختلف ترجمه شده

است.

● این فعالیتهای رایانه‌ای در زمینه قرآن بیشتر جنبه رفرنسی و مرجعی دارد و یا اینکه جنبه‌های پژوهشی دارد؟

بیشتر به عنوان مرجع و ماخذ از این نرم افزارها استفاده می‌شود.

● چرا در فعالیتهای رایانه‌ای به امر پژوهش توجه نمی‌شود؟

آیا مشکل مالی و بودجه مطرح است یا اینکه مشکلات دیگری در میان است؟

به گمان من در این زمینه غیر از مشکل بودجه، مشکل دیگری وجود ندارد. پژوهش‌های قرآنی در زمینه کارهای رایانه‌ای احتیاج به بودجه بیشتری دارد و توان مالی جهاد دانشگاهی در آن حد نیست که بتواند در این زمینه نیز فعالیت کند. بنابراین سعی ما این است که تنها فضای فعالیتهای قرآنی را در دانشگاهها حفظ کنیم. وقتی محقق، استاد و دانشجوی علاقمند به پژوهش‌های قرآنی وجود دارد بنابراین، مشکل اصلی، مسئله بودجه کافی جهاد دانشگاهی است.

● در کدام دانشگاهها فعالیتهای قرآنی به وسیله رایانه انجام می‌شود؟

دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشگاه امیر کبیر و دانشگاه صنعتی شریف از جمله دانشگاههایی هستند که در زمینه فعالیتهای رایانه‌ای قرآنی تلاش می‌کنند.

● آیا جهاد دانشگاهی و دبیرخانه فعالیتهای قرآنی دانشگاهها با مراکز دانشگاهی و پژوهشی قرآنی در دیگر کشورها نیز ارتباط دارد؟

تا سال گذشته بیشتر فعالیتهای داخلی قرآنی مطرح بود. از امسال تلاش کردیم که با مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی کشورهای دیگر که در زمینه علوم قرآنی فعال هستند، ارتباط برقرار کنیم. این امر جزو برنامه‌های امسال جهاد دانشگاهی است و قصد داریم اگر امکان داشته باشد جشنواره قرآنی دانشجویان را به شکل بین المللی برگزار کنیم.

● در واقع برای جشنواره قرآنی سال ۱۳۸۰ قصد دارید چنین طرحی را اجرا کنید.

بله. جشنواره قرآنی امسال در اردیبهشت ماه برگزار شد.

نفرات اول دانشجویان در رشته‌های ۹ گانه قرآنی از دانشگاههای مختلف کشور به مرحله نهایی مسابقات قرآنی راه یافتند. در استان تهران این مسابقات

گسترده‌تر بود و نفرات اول تا پنجم در هر رشته به مسابقات نهایی راه یافتند. حدود ۴۰۰ دانشجو در مرحله نهایی مسابقات قرآنی در مشهد به رقابت پرداختند و نفرات برگزیده در رشته‌های مختلف معرفی شدند و جوایزی به آنها اهدا شد. در جشنواره قرآنی دانشجویان در رشته‌هایی چون حفظ، قرائت، مفاهیم، نهج البلاغه، مقاله نویسی، خوشنویسی، عکاسی، شعر به رقابت پرداختند. ما تلاش می‌کنیم که دانشجویان کشورهای اسلامی و یا دانشجویانی که در رشته‌های علوم قرآنی و اسلامی در کشورهای مختلف به تحصیل می‌پردازند نیز بتوانند در این جشنواره شرکت کنند.

● به نظر شما مشکلات دانشجویانی که در زمینه علوم قرآنی به فعالیتهای پژوهشی و علمی می‌پردازند و یا دانشجویانی که باید پایان نامه‌های خود را در این زمینه ارائه دهند، چیست؟

اول اینکه باید به گونه‌ای عمل کنیم فضای پریش و پاسخ در دانشگاه وجود داشته باشد. اگر سوالی نباشد تحقیق و پژوهش نیز صورت نمی‌گیرد. اگر فضای بیشتری برای طرح سوالهای نو و جدید مهیا کنیم، جوابهای تازه‌ای به وجود خواهد آمد و جوابهای تازه، جاذبه‌های نو ایجاد خواهد کرد. باید پایان نامه‌ها مورد ارزیابی دقیق‌تر قرار گیرند و نقاط ضعف و قوت پژوهش‌های دانشجویی در زمینه علوم قرآنی مشخص شود. بنابراین اولین موضوعی که باید به آن بپردازیم این است که بلندای محیط پژوهشی دانشجویان را مرتفع کنیم. پس یکی از مشکلات پژوهش‌های دانشجویی در زمینه علوم قرآنی، کوتاه بودن سقف پژوهش در دانشگاههاست. اگر این مشکل برطرف شود بسیاری از مشکلات دیگر نیز بر طرف خواهد شد.

مشکل دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که دانشجویان از آرامش کافی برخوردار نیستند. دانشجویان دغدغه اشتغال، ازدواج و آینده خود را دارند و این دغدغه‌ها به امر پژوهش دانشجویان لطمه می‌زند.

باید به طور نسبی آنها را تامین کرد. حداقل پژوهش‌های دانشجویان را چاپ و منتشر کنیم و یا اینکه امکانات و هزینه مورد نیاز تحقیق آنها را فراهم

مهم‌ترین زمینه‌های فعالیت قرآنی

معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی در دانشگاهها کدامند؟

سیاحتی و زیارتی برده و دست‌اندرکاران امور قرآنی دانشگاهها را با هم آشنا می‌کند.

۶- تهیه نرم‌افزارهای قرآنی (طرح تنزیل)

۷- آموزش تخصصی صوت و لحن قرآن کریم

۸- آموزش عمومی و تخصصی ترجمه و مفاهیم قرآن کریم

۹- برگزاری کلاس‌های تخصصی حفظ قرآن کریم

۱۰- برگزاری مسابقات قرائت، حفظ و مفاهیم قرآن کریم در سطوح مختلف

۱۱- برگزاری نمایشگاههای قرآنی

۱۲- تحقیق در زمینه واژه‌های قرآنی

۱۳- تهیه و تلخیص تفاسیر سوره‌های قرآن

۱۴- راه‌اندازی نوارخانه صوتی و تصویری قرآن (بانک نوار قرآن) در دانشگاهها

۱۵- برپایی شبیه‌ای با قرآن و برگزاری جشن قرآن شامل برنامه‌هایی چون

مسابقه حضوری، برپایی نمایشگاه و معرفی کتاب‌های علوم قرآنی جدید، معرفی

قاریان و حافظان قرآن در دانشگاهها، آشنایی با زندگینامه و خصایص قاریان

معروف ایرانی و بین‌المللی

۱۶- برگزاری محفل انس با قرآن به صورت هفتگی و ماهانه

۱۷- برگزاری هفته قرآن دانشگاهها

۱۸- برگزاری اولین، دومین و سومین آزمون سراسری معارف قرآنی دانشجویان

سراسر کشور درخصوص مباحث قرآنی نظیر تاریخ قرآن، تفسیرشناسی و کلیات

ترجمه و مفاهیم قرآن کریم ویژه برادران و خواهران دانشجو

۱۹- تشکیل نمایشگاه از زندگینامه قاریان و حافظان قرآن کریم (ایرانی و

خارجی) در دانشگاهها

جهاد دانشگاهی پس از بازگشایی مجدد دانشگاهها و مراکز آموزش عالی (پس از انقلاب فرهنگی) از سال ۱۳۶۲ به بعد فعالیت فرهنگی خود را در دانشگاهها آغاز کرده است.

از اهم این فعالیتهای «برنامه‌های قرآنی» را می‌توان نام برد که از سال ۶۴ اجرا شده و مهم‌ترین بخش آن «مسابقات قرآن کریم» در میان دانشجویان علاقه‌مند است. تا به حال ۱۵ دوره از این مسابقات برگزار شده است که آخرین آن در اردیبهشت امسال برگزار شد.

به منظور انسجام بیشتر این فعالیتهای، معاونت جهاد دانشگاهی، دبیرخانه دائمی فعالیتهای قرآنی دانشگاهها را تاسیس کرده و کلیه فعالیتهای مربوط به قرآن را در آن متمرکز کرده است. در همین راستا با تشکیل کانون‌های قرآن دانشگاهها، دانشجویان به صورت چشمگیر و مستمر توانسته‌اند به امور قرآنی پرداخته و آهنگ ملکوتی قرآن کریم را در دانشگاهها طنین‌انداز نمایند. در حال حاضر قریب به اتفاق واحدهای جهاد دانشگاهی دارای کانون قرآن هستند که فعالیتهایی به شرح ذیل انجام می‌دهند. برنامه‌ریزی درخصوص آموزش‌های عمومی و تخصصی قرآن کریم در سطوح مختلف شامل:

۱- آموزش عمومی روحانی و روانخوانی قرآن کریم به منظور تحت پوشش قراردادن کلیه دانشجویان

۲- آموزش عمومی قرآن کریم (حضور و غیرحضور)

۳- آموزش تخصصی تجوید قرآن کریم در سطوح (مقدماتی و عالی)

۴- برگزاری چند دوره تربیت مدرس و مربیگری قرآن برای تامین کادر آموزشی قرآن کریم

۵- اردوهای قرآنی که برگزیدگان مسابقات داخلی قرآن را به سفرهای

کنیم. به هر حال در زمینه پژوهش‌های دانشجویی و به ویژه پژوهش‌های علوم قرآنی، ما با مسایلی چون نداشتن استادان جدی، نداشتن پژوهشگران آشنا به علوم روز، نداشتن ارتباط با مراکز قرآن پژوهی و ارتباط میان دانشگاه و حوزه و... روبرو هستیم.

به هر حال معتقدم که با روش‌های سال ۶۴ نمی‌توان دانشجوی سال ۷۹ را تغذیه کرد. محتوا عوض نمی‌شود اما روش‌ها باید تغییر کنند. بنابراین روش فعالیتهای پژوهشی قرآنی باید متناسب با شرایط روز باشد. پس روش‌شناسی در امر تحقیق نیز موضوع دیگری است که باید به آن توجه جدی شود.

اگر ممکن است درباره فعالیتهای و برنامه‌های آتی دبیرخانه فعالیتهای قرآنی جهاد دانشگاهی صحبت کنید. این نکته را هم اضافه کنیم که به هر حال فعالیتهای قرآنی در دانشگاهها با وجه دانشگاهی و تخصصی آن نمود بیشتری داشته باشد و صرفاً به کارهای عمومی - که ممکن است در دیگر مراکز قرآنی غیر دانشگاهی نیز صورت گیرد - پرداخته نشود.

امسال ما در دو زمینه ادبی و هنری و نیز پژوهشی در زمینه قرآن فعالیتهایی را آغاز کردیم و همچنان ادامه دارد و تلاش می‌کنیم موضوع‌های مختلف پژوهشی در زمینه قرآن را طراحی کنیم تا دانشجویان بتوانند در این زمینه تحقیق کنند و این مقالات را در مجله دبیرخانه فعالیتهای قرآنی دانشگاهها درج خواهیم کرد. بنابراین تلاش بیشتری می‌کنیم فعالیتهای قرآنی دانشجویان به سمت پژوهش‌های قرآنی معطوف شود. به غیر از این، کمک به دانشجویانی که پایان‌نامه‌های آنها موضوع قرآنی دارد، فعالیت دیگر جهاد دانشگاهی است که همچنان ادامه خواهد داشت. خوشبختانه دانشجویان به جنبه‌های ادبی و هنری قرآن و مقوله پژوهش‌های قرآنی توجه خوبی نشان داده‌اند و امیدواریم نتایج خوبی نیز در پی داشته باشد.

همچنین جهاد دانشگاهی بسیار علاقه‌مند است با کسانی که خارج از دانشگاهها به تحقیق در علوم قرآنی می‌پردازند، تبادل نظر داشته باشد.

- ۲۰- به خدمت گرفتن تکنولوژی جدید و نرم‌افزارهای رایانه‌ای (کامپیوتری) برای اشاعه فرهنگ قرآنی
- ۲۱- چاپ ویژه‌نامه در هر دوره از مسابقات قرآن دانشجویان کشور
- ۲۲- چاپ و تکثیر کتابها و جزوه‌های آموزش قرآن
- ۲۳- برگزاری سخنرانی پیرامون معارف و مفاهیم قرآنی در دانشگاهها
- ۲۴- تشکیل گروههای پژوهشی پیرامون مباحث و موضوع‌های قرآنی
- ۲۵- تشکیل دوره‌های پیشرفته علوم قرآنی ویژه دانشجویان و مدرسین دانشگاهی

۲۶- ارائه برنامه‌های آموزشی با استفاده از تکنولوژی جدید و نرم‌افزارهای رایانه‌ای

- ۲۷- تشکیل گروههای همخوانی و تواسیح و تنظیم برنامه‌های آموزشی ویژه این رشته‌ها
- ۲۸- تشکیل کلاس‌های تفسیر و ترجمه قرآن به زبانهای خارجی
- ۲۹- تشکیل دارالتحقیقاتی دانشجویی قرآن
- ۳۰- ایجاد مرکز آموزش غیرحضور قرآن ویژه جوانان
- ۳۱- برگزاری جشنواره‌های قرآنی استانی
- ۳۲- برگزاری نمایشگاه از اسلوبهای مختلف کتابت قرآن
- ۳۳- اجرای برنامه‌های پرسش و پاسخ پیرامون قرآن مجید با عنوان «طریق سعادت»

۳۴- برگزاری مرحله مقدماتی مسابقات قرآن دانشجویان سراسر کشور (۱۵ دوره)

۳۵- تاسیس کانونهای قرآن دانشجویان در دانشگاهها (تاسیس کانونهای قرآن دانشجویان از سال ۶۷ آغاز شده و تاکنون در ۱۴ دانشگاه این کانونها زیر نظر جهاد دانشگاهی فعالیت می‌کنند. در این کانونها کلیه برنامه‌های مربوط به قرآن در طول سال سازماندهی و برنامه‌ریزی می‌شود.)

خلاصه‌ای از فعالیتهای قرآنی جهاد دانشگاهی در سال ۷۸

- ۱- انجام مرحله مقدماتی پانزدهمین جشنواره قرآنی دانشجویان سراسر کشور در دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی کشور با مشارکت ۸۱۰۰ دانشجو
- ۲- تشکیل ستاد اجرایی هفته قرآن در دانشگاهها
- ۳- بزرگداشت هفته قرآن دانشگاهها از ۱۸ لغایت ۲۵ آذر ماه با برنامه‌های فیلد
- الف- برگزاری مسابقات مقدماتی قرآنی: حفظ، تبحر البلاغه، ترجمه و تفسیر قرآن در دانشگاهها
- ب- برپایی نمایشگاههای علوم قرآنی
- ج- برپایی معارف انس با قرآن
- د- تقدیر از خادمین قرآنی که دانشجو هستند
- هـ- برپایی میزگردهای قرآنی
- و- برگزاری سخنرانی‌های قرآنی
- ۴- تشکیل شورای سیاستگذاری فعالیتهای قرآنی دانشگاهها با حضور نمایندگان وزارت معارف و اوقاف و علوم، تحقیقات و فن‌آوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نمایندگان جهاد دانشگاهی و نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاهها
- ۵- بررسی و ارزیابی طرح‌ها و برنامه‌های قرآنی ۷۷ واحد جهاد دانشگاهی و تخصیص بودجه لازم
- ۶- سرگزاری گرد همایی کانون‌های قرآن جهاد دانشگاهی در فصل پاییز
- ۷- برنامه‌ریزی برای معرفی برگزیدگان مرحله مقدماتی مسابقات قرآن دانشجویان کشور به مرحله نهایی چهاردهمین جشنواره قرآنی در اردیبهشت ۷۸
- ۸- برگزاری مرحله نیمه نهایی (استانی) چهاردهمین دوره مسابقات قرآن دانشجویان سراسر کشور ویژه استان تهران با شرکت ۲۰۰۰ دانشجو
- ۹- برگزاری مرحله نهایی چهاردهمین جشنواره قرآنی دانشجویان سراسر کشور با شرکت ۲۷۵ دانشجو در روزهای ۱۹ تا ۲۲ اردیبهشت ۷۸
- ۱۰- تعیین پایان‌نامه‌های قرآنی دانشگاهها در هفتمین نمایشگاه قرآن کریم تهران
- ۱۱- نمایش نشریات قرآنی دانشگاهها برای نخستین بار در نمایشگاه بین‌المللی قرآن تهران
- ۱۲- تشکیل ستاد هماهنگی برگزاری جشنواره قرآنی دانشجویان کشور
- ۱۳- برپایی دوره‌های آموزشی عمومی و تخصصی قرآن کریم
- ۱۴- انتشار نشریه قرآنی در برخی از واحدهای جهاد دانشگاهی
- ۱۵- انجام ۶۶۰ فعالیت قرآنی به وسیله معاونت‌های فرهنگی و کانون‌های قرآن جهاد دانشگاهی و بهداشت و ۹۸۲۸۹ دانشجو از برنامه‌های اولیه شده
- ۱۶- تکمیل فهرست پایان‌نامه‌های قرآنی دانشگاهها از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۷۸
- ۱۷- طراحی و برنامه‌ریزی پانزدهمین جشنواره قرآنی دانشجویان سراسر کشور
- ۱۸- تدوین آیین‌نامه اجرایی پانزدهمین جشنواره قرآنی دانشجویان سراسر کشور
- جدول برنامه‌ها و فعالیتهای قرآنی و دینی جهاد دانشگاهی در سال ۱۳۷۸ بر اساس آمار

عنوان برنامه‌ها و فعالیتهای	تعداد برنامه‌ها	تعداد شرکت‌کنندگان
۱- برگزاری مسابقات (قرآن و معارف دینی)	۱۳۳	۱۱۳۳۴
۲- برپایی جشن قرآن	۵۷	۲۲۵
۳- برگزاری نمایشگاه قرآن	۱۵	۱۱۳۲۶
۴- برگزاری کلاس‌های آموزش قرآن و معارف دینی	۷۶	۲۶۵۱
۵- برگزاری مراسم قرآنی	۱۸	۷۵۴۴
۶- برپایی نمایشگاه، میزگرد، مجمع دینی و قرآنی، گفتگو، سخنرانی و جلسات قرآنی	۱۲۳	۶۹۰۵
۷- برگزاری باهمان و نگهداشت مفاخر دینی و انقلابی	۱۵	۵۸۱۵
۸- انجام مطالبات و پژوهش‌های قرآنی و دینی	۲۶	۲۱۰۰
۹- انتشار نشریه قرآنی	۱۲	۳۳۰۰
۱۰- عنوان دیگر	۱۰۵	۲۰۰۳۴
جمع کل	۶۶۰	۹۸۲۸۹